ۋ . گ . يان

چىڭگىزخان

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

15
1512. 45
90

ۋ . گ . يان (سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى)

چىڭگىزخان

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

成吉思汗/(前苏)维·格· 扬著;《成吉思汗》编译组.—
乌鲁木齐:新疆人民出版社,2006.3
ISBN 7—228—09937—0

Ⅰ.成… Ⅱ.① 扬… ② 成… Ⅲ.历史小说—前苏联—
维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ.I512.45

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 023547 号

责任编辑:艾尔肯·希力甫
责任校对:阿达莱提·买合苏提
封面设计:米尔扎提·阿布都拉·塔吉

成吉思汗(维吾尔文)

〔前苏〕维·格·扬 著

新疆人民出版社出版
(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮编:830001)
新疆新华书店发行
新疆新华印刷厂印刷
880×1230 毫米 32 开本 16.375 印张 2 插页
2006 年 4 月第 2 版 2006 年 4 月第 1 次印刷
印数:1—1000

ISBN 7—228—09937—0 定价(精装):34.00 元

بۇ كىتاب سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى تاشكەنت «شەرق ھەقىقىتى» نەشرى-ياتىنىڭ 1958 - يىلىدىكى ئۇيغۇرچە نەشرىگە ئاساسەن نەشر قىلىندى.
本书根据前苏联塔什干《东方真理》出版社一九五八年维文版本改写出版。

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئەركىن شېرىپ
مەسئۇل كوررېكتورى: ئادالەت مەخسۇت
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى: مىرزات ئابدۇللا تاجى

چىڭگىزخان

ئاپتورى: ۋ. گ. يان (سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى)
*
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى №348)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 880×1230 مىللىمېتىر، 1/32
باسما تاۋىقى: 16.375 قىستۇرما ۋارىقى: 2
2006 - يىلى 4 - ئاي 2 - نەشرى
2006 - يىلى 4 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىرازى: 1—1000
ISBN 7—228—09937—0
باھاسى: (قاتتىق مۇقاۋىلىق) 34.00 يۈەن

سالام كىتابخان

قانتى بولمىسا ، لاچىنمۇ ئاسماندا بىكار ، ئېتى بولمىسا كى-شىمۇ يەردە ناكار .

ھەرقانداق ھادىسە سەۋەبسىز بولمايدۇ ، تۈگۈنىنىڭ ئۇچى تې-پىلسا ، ئۇنى يەشكىلى بولىدۇ . كەڭ دۇنيادا توغرا تاشلانغان قەدەم ساياھەتچىنى كۆزلىگەن نىشانغا يەتكۈزىدۇ ، خاتالىشىش ۋە بىغەم-لىك بولسا ئۇنى ئۆلۈم قۇچىقىغا ئېلىپ بارىدۇ .

ئەگەر كىشى ۋۇلقان ئېتىلىپ ئۆز يېزىسىنى ۋەيران قىلىۋەت-قانلىقىنى ، مەزلۇم خەلقنىڭ زوراۋان ھاكىمغا قارشى قوزغىلىشى-نى ياكى نامەلۇم ۋە باشباشتاق خەلقنىڭ ئۆز ۋەتىنىگە باستۇرۇپ كىرىۋاتقانلىقىغا ئوخشاش پەۋقۇلئاددە ۋەقەلەرنى كۆرسە ، بۇلارنىڭ ھەممىسىنى يېزىپ قالدۇرۇشى كېرەك . ئەگەر ئۇ ھېكايە سۆزلى-رىنى قەلەم ئۇچى بىلەن تىزىش سەنئىتىدىن خەۋەرسىز بولسا ، ئۆز ئەستىلىكلىرىنى تەجرىبىلىك بىر قەلەمكەشكە سۆزلەپ بېرىشى كېرەك . قەلەمكەش بۇنى ياخشى قەغەزگە يېزىپ ، نەۋرە - چەۋرى-لىرىگە قالدۇرسۇن .

ئاجايىپ ۋەقەلەرنى باشتىن كەچۈرگەن تۇرۇقلۇق بۇ ھەقتە سىر ساقلاپ ئۆتۈپ كەتكەن كىشى ئۆلۈمنىڭ سوغۇق قوللىرى بېشىغا تېگىپ تۇرغان ھالىتىدە خۇددى قىممەتلىك بۇيۇمنى چاپانغا ئوراپ چوڭقۇر يەرگە كۆمۈۋەتكەن بېخىل ئادەمگە ئوخشايدۇ .

بىراق ، قومۇش قەلىمىمنى ئۇچلاپ دۇۋەتكە چىلاۋېتىپ ئىك-كىلىنىپ قالدىم ... خەلقلەرنى رەھىمسىز يوسۇندا قىرغان چىڭ-گىزخان ۋە ئۇنىڭ ۋەھشىي قوشۇنى توغرىسىدا ھەقىقەتنى سۆزلەپ بېرىش ئۈچۈن ، مېنىڭ سۆز ۋە قۇدرىتىم يېتەمدىكىن ؟ بۇ ۋەھ-شىيلەرنىڭ شىمالىي سەھرا تەرەپتىن ھۇجۇم قىلىپ كېلىشى ، بۇ قوشۇننىڭ بېشىدا سېرىق ساقال ھاكىمنىڭ ئات چاپتۇرۇپ يۈرۈ-

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

شى، جاھىل قوشۇننىڭ ھارماس ئاتلاردا مىڭلىغان كىشىلەرنى خانىۋەيران قىلىپ ماۋەرائۇننەھر[1] ۋە خارەزمنىڭ تىنچ ۋادىلىرىدىن ئۆتۈشى، ھەر قەدەمدە يېڭى دەھشەتلەر تۇغدۇرۇشى شۇنداق مۇدھىش ئىدىكى، ئادەملەر بىر - بىرلىرىدىن: «بۇ يېنىۋاتقان يېزىلارنىڭ ئىسى بىلەن قاپلانغان ئاسماننىڭ يۈزىنى كۆرگىلى بولامدىكىن ياكى شۇنىڭ بىلەن دۇنيا تۈگەمدىكىن؟» دەپ سورىشاتتى.

كۆپ كىشىلەر مەندىن چىڭگىزخان ۋە موڭغۇللارنىڭ ئىستىلاسى توغرىسىدا بىلگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىمدىن بىر نەرسە يېزىپ قالدۇرۇشۇمنى ئىلتىماس قىلىشتى. مەن خېلى ۋاقىتقىچە ئىككىلىنىپ يۈردۈم ... ئەمدى جىم يۈرسەم بولمايدۇ، دېگەن پىكىرگە كەلدىم، شۇنىڭ ئۈچۈن يەر يۈزىدە بولغان، پۈتۈن ئىنسانىيەت بېشىدىن كەچۈرگەن، بولۇپمۇ خارەزمنىڭ بەختسىزلىككە دۇچار بولغان دالىلىرىدا تىنچ مېھنەت قىلىپ يۈرگەن كىشىلەرنىڭ بېشىغا چۈشكەن چوڭ كۈلپەتلەرگە ئوخشاش تارىختا مىسلى كۆرۈلمىگەن ۋەقەلەرنى تەسۋىرلەشنى قارار قىلدىم.

بەك يىراقلاپ كەتمەسلىك ئۈچۈن، سۆزۈمنى شۇ يەردە تۈگىتەي. يازغانلىرىمنىڭ ھەممىسى راست ئىكەنلىكىنى قېرىلارمۇ تەستىقلىشار.

تىرىشچان ۋە چىدامىلىق كىشىلەر باشلىغان ئىشلىرىنىڭ راھىتىنى كۆرۈشىدۇ، بىلىم كويىغا چۈشكەن كىشىلەر ئۇنى تاپماي قويۇشمايدۇ ...

---

① ماۋەرائۇننەھر — ئامۇ دەرياسى بىلەن سىر دەرياسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى جاينىڭ ئىسمى. «تۈركىستان» دېگەن نامنى ئۇ ۋاقىتلاردا تېخى بىلمەيتتى، خارەزم ئامۇ دەرياسى ۋادىسىدا مەۋجۇت بولغان دۆلەت. VIII ئەسىردە خارەزمگە ئارال دېڭىزىدىن تارتىپ تا ئىران قولتۇقىغىچە بولغان ناھايىتى ئۇزۇن جاي بويسۇناتتى. قەدىمكى خارەزمنىڭ مەدەنىيىتى توغرىسىدا پروفېسسور س. پ. تولستوف تەكشۈرۈشلىرىگە قارالسۇن.

مۇندەرىجە

بىرىنچى كىتاب

بۈيۈك خارەزمدە خاتىرجەملىك 1

بىرىنچى قىسىم دەرۋىش توندا 3
بىرىنچى باب ئالتۇن لاچىن 3
ئىككىنچى باب كۆچمەننىڭ قارا ئۆيىدە 9
ئۈچىنچى باب چۆل يىگىتى 15
تۆتىنچى باب ھەق ھۆكۈم چىقارغۇچى ھاكىم 21
بەشىنچى باب ئارزۇ قىلىنغان دەرۋازا 26
ئالتىنچى باب شاھنىڭ سەلنامىچىسى 30

ئىككىنچى قىسىم خارەزم شاھ قۇدرەتلىك ۋە دەھشەتلىك 41
بىرىنچى باب ئەتىگەنلىكى سارايدا 41
ئىككىنچى باب ئۇلۇغ ئىسكەندەرگە «نۇبە» 49
ئۈچىنچى باب غەزەپ كىنەزى 55
تۆتىنچى باب تىكىلگەن كۆلەڭگە 60
بەشىنچى باب سېخىيلىق 65
ئالتىنچى باب تۇركەن خاتۇن پىتنىسى 71
يەتتىنچى باب ھەرەم ئەسىرى 78
سەككىزىنچى باب «قايغۇ ئەلچىسى» مۇ خۇش خەۋەر كەلتۇرەلەيدۇ 83
توققۇزىنچى باب ئەيىبلەنگەن ۋارىس بېغىدا 92

ئۈچىنچى قىسىم ئىرغىز دەرياسى بويىدا ئۇرۇش 103 ....

بىرىنچى باب دەشتى قىپچاقتا يۇرۇش 103
ئىككىنچى باب نامەلۇم قەبىلە بىلەن ئۇرۇش 113

تۆتىنچى قىسىم دۈشمەن چېگرىدا 125
بىرىنچى باب موڭغۇل قوشۇنى ھۇجۇمغا تەييار 125
ئىككىنچى باب شەرق ھۆكۈمرانىنىڭ ئەلچىسى 128
ئۈچىنچى باب شاھىنىڭ ئەلچى بىلەن كېچىسى قىلغان سۆھبىتى 133
تۆتىنچى باب چىڭگىزخان توغرىسىدا ئەلچى نېمىلەرنى دېدى 137
بەشىنچى باب ئۇلۇغ قاغان ئەلچىنىڭ خەۋىرىنى ئاڭلايدۇ 149
ئالتىنچى باب چىڭگىزخان تەشۋىشلەنگەن كېچە 152
يەتتىنچى باب قۇلان خاتۇن ئۆيىدە 157
سەككىزىنچى باب قاغان بارماق بىلەن سانايدۇ 163
توققۇزىنچى باب يوقالغان كارۋان 167
ئونىنچى باب ئەلچىگە ئۆلۈم يوق 171
ئون بىرىنچى باب چىڭگىزخان غەزەپلەندى 174
ئون ئىككىنچى باب مەكتۇپ يېزىش يوللىرى توغرىسىدا 181

بەشىنچى قىسىم نامەلۇم ئەلنىڭ ھۇجۇمى 189 ....

بىرىنچى باب كىم ئۆزىنى ھىمايە قىلمىسا، ھالاك بولىدۇ 189
ئىككىنچى باب قۇربان قىزىقچى 196
ئۈچىنچى باب ئۇرۇش باشلاندى 205

تۆتىنچى باب ئەسكەرنى ئۇنىڭ ئۆتكۈر قىلىچى ساقلايدۇ 210
بەشىنچى باب . بويسۇنماس تېمۇر مەلىك 216
ئالتىنچى باب موڭغۇللار چۆل بويلاپ كەلمەكتە 220
يەتتىنچى باب قامال قىلىنغان بۇخارادا 223
سەككىزىنچى باب بۇخارا ئۇرۇشماي تەسلىم بولدى 230
توققۇزىنچى باب «كەرۋلەن چۆللىرى قانداق ياخشى ـ ھە» 236

ئىككىنچى كىتاب

موڭغۇل قامچىسى ئاستىدا 247

بىرىنچى قىسىم خارەزم ئۈستىدە بوران 249

بىرىنچى باب قورالىنى تاشلىغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي 249
ئىككىنچى باب سەمەرقەند سەركەردىلىرى شەھەرنى بەردى 256
ئۈچىنچى باب خارەزم شاھ ھېچقانداق يەردە تىنچلىق تاپالمىدى 261
تۆتىنچى باب ئەبىسكۇن دېڭىزىنىڭ بىر ئارىلىدا 268
بەشىنچى باب قۇربان قىزىقچى ئۆيىگە كەتتى 275
ئالتىنچى باب قۇربان بالا ـ چاقىلىرىنى ئىزدەيدۇ 281
يەتتىنچى باب تۇركەن خاتۇننىڭ قېچىشى 285

ئىككىنچى قىسىم بۈيۈك خارەزمنىڭ ئاخىرقى كۈنلىرى 289

بىرىنچى باب جالالىددىن چىڭگىزخاننى ئۇرۇشقا چاقىردى 289
ئىككىنچى باب سىند بويىدىكى ئۇرۇش 295

ئۈچىنچى باب ھاجى رەھىم مىرزا بولدى 299
تۆتىنچى باب «قارا ئاتلىق» 305
بەشىنچى باب ھاجى رەھىمنىڭ سۆزلىگەن چۆچىكى 312
ئالتىنچى باب چىڭگىزخاننىڭ ئۈچ ئوغلى ئۆرگەنچنى تالىد-
شىپ بىر - بىرىگە دۈشمەنلىك قىلدى 326
يەتتىنچى باب قارا خەنجەر چۆچەكنى يەشمەكچى 331
سەككىزىنچى باب ئۆرگەنچنى ئېلىش ئۈچۈن ئاۋۋال ئۈنى
بۇزۇش كېرەك 340
توققۇزىنچى باب قارا خەنجەر «ئۆلۈم مۇنارى»دا 344
ئونىنچى باب ھاجى رەھىم ياش باتۇخاننىڭ ھۇزۇرىدا ... 355

ئۈچىنچى قىسىم كەلكە يېنىدا 360
بىرىنچى باب چىڭگىزخاننىڭ پەرمانى 360
ئىككىنچى باب «ئۇلۇغ قاغان»غا مەلۇمات كەلدى 363
ئۈچىنچى باب ئاخىرقى دېڭىزنى ئىزدەپ 368
تۆتىنچى باب ئەلەن ۋە قىپچاقلار يۇرتىدا 371
بەشىنچى باب كەلكە يېنىدىكى تاتارلار قارارگاھىدا 376
ئالتىنچى باب جاھانكەچتە پلوسكىنە تاتارلار قولىدا 382
يەتتىنچى باب كىيىۋتا ئەنسىزلىك 390
سەككىزىنچى باب سۇبەتەي باتۇرنىڭ پىلانى 407
توققۇزىنچى باب موڭغۇللار دنېپىر بويىدا 411
ئونىنچى باب ئورۇسلار ۋە قىپچاقلار دالىغا ماڭدى 415
ئون بىرىنچى باب تاتارلارنىڭ تۇزىقى 421
ئون ئىككىنچى باب سۇبەتەي باتۇر ئۇرۇشقا تەييارلاندى
.... 424
ئون ئۈچىنچى باب ئۇرۇش باشلاندى 431
ئون تۆتىنچى باب «قەھرىلىك ۋە غەزەپلىك ئۇرۇش» ... 437
ئون بەشىنچى باب ئۆلۈكلەر ئۈستىدە تاتارلارنىڭ بەز-
مىسى 445

تۆتىنچى قىسىم چىڭگىزخاننىڭ تۈگىشى 451
بىرىنچى باب چىڭگىزخان ئاتلارنىڭ بېشى قايتۇرۇلسۇن ،
دەپ پەرمان بەردى 451
ئىككىنچى باب چىڭگىزخاننىڭ كەمبەغەل دانىشمەن بىلەن
يېزىشقانلىرى 459
ئۈچىنچى باب ماڭا ئۆلمەسلىكنىڭ داۋاسىنى تاپ 465
تۆتىنچى باب موڭغۇللار ئەسلىي ئوردىسىغا قايتىشتى ... 477
بەشىنچى باب چىڭگىزخان ئۇرۇش سەپىرىدە ئۆلۈشىنى
قارار قىلدى 481

خاتىمە 494
بىرىنچى باب بۇ يەردە موڭغۇللار ئۆتكەن 494
ئىككىنچى باب ئاۋات سەمەرقەند قېنى 501
ئۈچىنچى باب تۆمۈر قەپەس 506
تۆتىنچى باب كىتابنىڭ ئاخىرقى بېتى 510

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

یەرینچی کیتاب

بۆیۆك خارەزمدە خانىرجەملىك

بىرىنچى قىسىم

دەرۋىش تونىدا

بىرىنچى باب

ئالتۇن لاچىن

بىز ياشايدىغان يەر يېيىپ قويۇلغان كونا تونغا ئوخشايدۇ ، ئۇ ھەر تەرىپىدىن چەكسىز ئوكيانلار بىلەن ئورالغان ئارالدۇر .

(كونا ئەرەب دەرسلىكىدىن)

ئەتىياز ، كېچىكىپ قالغان قار بورىنى بۈيۈك قارا قۇرۇم سەھراسى تەكشىلىكىنىڭ جانسىز بارخانلىرى ئۈستىدە غۇيۇلدىماقتا ئىدى . شامال قۇم ئارىسىدىن ئۇ يەر ـ بۇ يەردە چىقىپ تۇرغان ئەگرى چاتقاللارنى سىيپىلايدۇ . قار ئۇچقۇنلىرى يەر ئۈستىدە ئوينايدۇ . لايدىن ياسالغان ئۆگزىسى گۈمبەزگە ئوخشاش بىر ئۆينىڭ ئالدىدا ئونغا يېقىن تۆگە تەرتىپسىز توپلىنىپ تۇرىدۇ . كارۋانباشلىرى قەيەرگە كېتىشتىكىن ؟ نېمىشقا تۆگىچىلەر ئېغىر يۈكلەرنى چۈشۈرۈشمىدى ۋە ئۇلارنى رەتلەپ قويۇشمىدى ؟

تۆگىلەر قار باسقان ، يۇڭلۇق باشلىرىنى كۆتۈرۈشىدۇ ، ئۇلارنىڭ غەمكىن پۈشۈلداشلىرى بورانىنىڭ گۈركىرەشلىرىگە قو-

شۇلۇپ كېتىدۇ . يىراقتىن قوڭغۇراق ئاۋازى ئاڭلاندى ··· تۆگىلەر شۇ تەرەپكە بۇرۇلۇپ قاراشتى . قارا ئېشەك كۆرۈندى ، ئېشەكنىڭ قۇيرۇقىنى تۇتۇپ ئۇزۇن تون كىيگەن ، بېشىغا دەرۋىشلەرچە كۇلا كىيىپ مەككىگە بارغان ھاجىدەك ئاق سەللە ئورىغان ساقاللىق بىر كىشى سۆرىلىپ كېلەتتى .

— ماڭ ، ماڭ جانىۋار ! يەنە ئون چامدام ماڭساڭ ، سامىنىڭ-نى بېرىمەن . سادىق دوستۇم بەكىر ، قارىغىنا بىز كىمنى ئۇچرات-تۇق ! تۆگىلەر قەيەردە بولسا ئىگىلىرىمۇ شۇ يەردە دەم ئېلىۋاتقان بولىدۇ . خىزمەتچىلىرى بولسا گۇلخان يېقىشىپتۇ ، گۇلخان ئەترا-پىدا ئولتۇرغان ئون كىشى بار جايدا ، ئون بىرىنچى كىشى ئۇچۇنمۇ بىر ئاز شويلا تېپىلماسمۇ ؟ ھاي ، كىم بار بۇ يەردە ! مۇسۇلمانلار ، ئۇن چىقىرىڭلار !

ھېچكىم ئۇن چىقارمىدى . يېتەكچى تۆگىنىڭ بويىندىكى كولدۇرما جاراڭلاپ كەتتى .

قار باسقان يولۇچى ئېشەكنى ھەيدەپ ، پەس تام بىلەن ئورال-غان ئۆينى ئايلىنىپ چىقتى ، نەقىش سېلىنغان ئىشىك تاقاپ قويۇلغانىدى . ئۆينىڭ ئارقىسىدا ، قۇم بارخانلىرى بىلەن قاپلانغان مەيداندا ئاق ۋە قارا تاشلار تىزىلغان قەبرىلەر تۇراتتى .

يولۇچى ئېشەكنى قومۇش بىلەن يېپىلغان ئايۋاننىڭ تۈۋرۈ-كىگە باغلاۋېتىپ : «بۇ تىنچ ۋادىدا ئەبەدىي ئۇيقۇغا كەتكەن مۆھتە-رەم زاتلار ، دەرۋىش ھاجى رەھىم باغدادىدىن سالام ! بۇ جىمجىت بارگاھنىڭ قوغدىغۇچىسى نەدىكىن ؟ بەلكى ئۆيدىدۇر ؟» دېدى .

دەرۋىش ئالا توۋرىغا ئۇۋۇتۇلغان نان سېلىپ ، ئېشەكنىڭ بېشىغا ئىلدى .

— سادىق دوستۇم ، مانا ساڭا ئاخىرقى غىزانى بېرىۋاتىمەن ، سېنى ئۇزۇقلاندۇرۇش زۆرۈر ، كېچىسى سوغۇقتا مۇزلاپ قالمى-ساق ، ئەتىگە يەنە مېنى يولغا ئېلىپ كېتىسەن . گۈزەل ئەرەبىستان جەزىرىلىرىدە خورما دەرەخلىرىنىڭ ئاستىدا ئىككىمىز ئىسسىقتىن قاغجىرىغىنىمىزنى ئەسلىسەم تەرلەپ كېتىمەن .

دەرۋىش تاقاقنى ئېلىپ تاشلاپ ئىشىكنى ئاچتى . ئۆينىڭ
ئوتتۇرىسىدىكى ئوچاقنىڭ ئوتى ئۆچۈپ ، كۈل بولۇپ ياتاتتى .
گۈمبەز كۆتۈرۈلۈپ ، يۇقىرىغا چىققان يېرى ئىس چىقىدىغان تۆ-
شۈك بىلەن تۈگىگەن ، تامنىڭ تۈۋىدە تۆت كىشى زوڭزىيىپ ئول-
تۇرۇشاتتى .

— ئەسسالامۇئەلەيكۇم ! — دېدى دەرۋىش . ئولتۇرغانلار ئۇ-
نىڭغا جاۋاب بېرىشمىدى . ئۇ بىر چامدام ئالدىغا ماڭدى ، ئولتۇر-
غانلار قىمىرلاشمىدى ، ئاۋازمۇ چىقىرىشمىدى ، ئۇلارنىڭ رەڭلىرى
ئۆچكەندى . بۇنى كۆرۈپ دەرۋىش كەينىگە داجىدى ۋە يۈگۈرۈپ
تاشقىرىغا چىقىشقا مەجبۇر بولدى .

«هاجى رەھىم ، سىز قورقماڭ ، تۆت مۇردا بىزنى كىم كې-
پەنلەيدىكىن دەپ كۈتۈپ ئولتۇرۇپتۇ . سەن ئاچ ۋە يالىڭاچ بول-
ساڭمۇ تېخى كۈچلۈكسەن ، بۇ دۇنيانىڭ پايانسىز يوللىرىدا كې-
زىشكە قادىرسەن . ئەنە ، ئىگىسىنى يوقاتقان پۈتۈن بىر كارۋان
تۇرۇپتۇ . ئەگەر خالىسام ، قىممەت باھا ماللار يۈكلەنگەن تۆگىلەر-
نى قولۇمغا ئالالاتتىم . لېكىن ، ھەقىقەت ئاختۇرغۇچى دەرۋىشكە ھېچ
نەرسە كېرەك ئەمەس . ئۇ كەمبەغەل پېتىچە قېلىۋېرىدۇ ، ناخشى-
لارنى ئېيتىپ ئۆز يولىنى داۋام قىلىدۇ . بىراق ، بىچارە هايۋانلى-
مۇ رەھىم قىلىش كېرەك .»

دەرۋىش تۆگىلەرنىڭ ئەتراپىنى ئايلىنىپ چىقتى . ئارغامچى-
لىرىنى بوشىتىپ قويۇپ ، يانمۇيان قاتار قىلىپ چۆكتۈردى . يۈك-
لەرنىڭ ئارىسىدىن بىر قاپ ئارپا تېپىپ ، تۆگىلەرنىڭ ئالدىغا بىر
نەچچە ئوچۇمدىن سېلىپ قويدى .

ئەگەر بىرەر كىشى هاجى رەھىم ئۆمرىدە ساۋابلىق ئىش
قىلغانمۇ دەپ سورىسا ، بۇ تۆگىلەر بىر ئېغىزدىن : «سوغۇق ۋە
بوراندا دەرۋىش بىزگە يەم بەردى ، شۇ تۈپەيلىدىن بىز سوغۇقتا
مۇزلاپ قېلىشتىن قۇتۇلدۇق» دەپ جاۋاب بېرەتتى .

دەرۋىش كېچىچە ئاياغلىرىنى يىغىپ ئۈگدەپ ياتقان ئىشەككە
كەينىنى قىلىپ ، بىر باغلام قومۇشنىڭ ئۈستىدە يېتىپ چىقتى ،

ئەتىگەندە شامال بۇلۇتلارنى ھەيدىدى، كۈنچىقىشتا قۇياش كۆرۈندى.

دەرۋىش قەبرىلەرنىڭ ئۈستىگە چۈشۈپ تۇرغان قىزغۇچ شولىنى كۆرۈپ ئورنىدىن سەكرەپ تۇردى.

— قېنى بەكىر، يولغا ماڭايلى!

دەرۋىش قالغان ئارپىنى تاغىرى بىلەن ئېشەككە ئارتىپ، ئۆينىڭ ئىچىگە قارىدى. تام تۈۋىدە ئولتۇرغان تۆت كىشىدىن پەقەت بىرسىلا قاپتۇ، ئۇنىڭ خىرە كۆزلىرى پارقىراپ تۇراتتى.

قالغان مۇردىلار قاياققا كەتكەندۇ؟ ياكى گۆرگە كىرىپ كەتتىمىكىن؟ ياق، ھاجى رەھىم بۇ يەردىن كېتىدۇ. خارەزم شەھەرلىرىگە بارىدۇ، يەنى خۇش چاقچاق ئادەملەر كۆپ، دانا كىشىلەرنىڭ سۆھبىتى سۈت ۋە ھەسەلگە ئوخشاش ئاقىدىغان يەرلەرگە بارىدۇ.

— ھەي مۇسۇلمان، ياردەم قىلغىن! — دەپ خىرىلدىغان بىر ئاۋاز ئاڭلاندى. ئولتۇرغان ئادەمنىڭ بۇدۇر ساقىلى مىدىرلاپ كەتتى.

— كىمسەن؟

— مەھمۇد ...

— خارەزملىكمۇ سەن؟

— مېنىڭ ئالتۇن لاچىنىم بار...

— ۋاي! — دېدى دەرۋىش ئەجەبلىنىپ، — ئۆزى ئۆلەي دەۋاتىدۇ، لاچىنىنى ئويلايدۇ! سۇ ئىچ!

كېسەل قاپاقتىن ئارانلا بىر - ئىككى يۇتۇم سۇ ئىچتى. ئۇ پارقىراپ تۇرغان كۆزلىرىنى دەرۋىشكە تىكتى.

— قارا خەنجەرنىڭ قاراقچىلىرى مېنى ئېغىر يارىدار قىلىشتى. ئۈچ ھەمراھىم ئۆلۈمنى كۈتۈپ تۇرغانىدى، كىمدۇر ئىشىكنى ئېتىپ قويدى، بىز سولىنىپ قالدۇق. ئەگەر سەن مۇسۇلمان بولۇپ تۇرۇپ، بىر مۇسۇلماننى بەختسىزلىكتىن قۇتۇلدۇرمىساڭ، بىرسىنى ئۆلتۈرگەندىنمۇ يامان ئىش قىلغان بولىسەن...

此为试读, 需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com